

האומנים. ולכן מחילים את המעות המוקדשות על הבנין, שהוא כעת חולין, ויורדת הקדושה מהמעות, וחלה על הבנין. ונמצא, שיש בידי הקדש מעות חולין שבהן הוא יכול לפרוע את חובו למוכרי האבנים,

ולשלם שכר לאומנין עבור פעולתם. (510)

מיתבי מהמשנה במסכת שקלים [פרק ד י"ב- משנה ה] על דינו של שמואל.

במסכת כתובות [קו א], שנתנו ממעות הלשכה למגיהי ספרים שבירושלים? ותירצו: מעות הלשכה שהם מעות הציבור, שייך לומר לגביהן "לב בית דין מתנה עליהן" [עיין לקמן הערה 514], אבל לא שייך לומר כן ביחיד שהקדיש מעות לצורך בנין.

כלומר, מעות הלשכה הם מדמי מחצית השקל שנצטוו בני ישראל לתת כל שנה, לכן, הנותן, נותנו לנדבה כללית לכל צרכי המקדש, על פי דעת בית דין, והם הממונין על המעות. הילכך, החלטתם בידם לתת את המעות לכל הנחוץ לפי ראות עיניהם. מה שאין כן, יחיד המנדב לצורך בנין, אין הסכמה מצידו שהמעות יתחללו על המלאכה.

והקשה הקרן אורה על קושית התוס', הלא בפרק ד ממסכת שקלים שינינו הרבה הוצאות שנתנו לאומנין ממעות הלשכה, עיין שם, ולמה הקשו התוס' דוקא ממגיהי ספרים שבירושלים? ותירץ: על שאר ההוצאות לא הקשו התוס', מפני שהם צורך הקרבן, ו"צורך קרבן כקרבן דמי" [עיין לקמן בהערה 514 בשם התוס' יום טוב], אלא שהוקשה להם ממגיהי ספרים שאינו צורך קרבן. ועל כן תירצו, משום ש"לב בית דין מתנה עליהן". אם כן, הקשה הקרן אורה, למה לא נאמר "צורך בנין כבנין דמי", ויוכלו להוציא המעות לשכר האומנין? ומתרץ, שבכל זאת, מטעם הידור, עשו תקנה לבנות בחול ולהקדיש אחר כך.

ודברי הקרן אורה הם לפי פירוש רש"י [כתובות שם] שמגיהי ספרים, הם מגיהי ספרים של כל אדם, שאסור להשהות ספר שאינו מוגה,

שקלים פרק ד], אין נותנין אותן לאומנין בשכרן דרך מכר וממכר, אלא עושים להן תקנה כמו שמבואר לקמן לגבי מותר הקטורת.

הרי שהירושלמי סובר שגם מעות אינן מתחללין על המלאכה. וסוגיינתו גם כן סוברת כן. ומיושבת קושית הקרן אורה. והטעם של הגמרא והירושלמי הוא, כי על אף שמעות אלו מיועדים לצורך בית המקדש, מכל מקום, חסר בהם דין חילול, שהרי המלאכה אינה דבר ממש, ואין לקדושה היורדת מן המעות במה להיתפס ולהתחלל, הלכך, נותנין את המעות על הבנין הגמור. כלומר, כי בבנין הגמור מושקע דמי העצים והאבנים, השבח שהשביחו באמצעות הבנייה, ושכר האומנין, ובבנין זה מתחללין המעות.

ולפיכך, כתב החק נתן, שצריך לומר שסוגיינתו היא אליבא דבן עזאי [הערה 513], דאילו לדעת רבי עקיבא, מותר לחלל על המלאכה אפילו חפץ שהוקדש.

והנה, בפירוש המיוחס לרש"י מפרש הטעם שבונין בחול בדרך אחרת [ויתכן, מפני שהוקשה לו קושית הקרן אורה].

והיא: אם יתנו את המעות למוכרי העצים והאבנים, ימעלו המוכרין במעות.

ותמהו המלא הרועים והשפת אמת, ומה בכך, הלא המעות מתחללין על העצים ואבנים, ויוצאין לחולין והמוכר יכול לעשות בהם כרצונו?

510. הקשו התוס': איך אמרו ש"אין הקדש מתחלל על המלאכה"? והרי אמרה הגמרא